

Parkolópályán a pályázatok

Nagy Tamás, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének elnöke tavaly szeptemberben, a Vidékfejlesztési Program végrehajtásának kapcsán hangot adott annak a véleményének, hogy problémák körvonalazódnak a támogatások kifizetése körül. Máhr András, a MOSZ főtítkárhelyettese most tényekkel támasztotta alá, hogy az előrevetített problémák mára beigazolódtak. A VP keretében rendelkezésre álló 1300 milliárd forint több mint 80 százalékára kihirdették a pályázatokat, amelyek elbírálása enyhén szólva is késésben van.

Máhr András a beszélgetés elején utalt Nagy Tamás sajtótájékoztatójára, nevezetesen arra, hogy a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkársága a honlapján cáfolta az elnök szavait. Azonban a cáfolat nem tért ki tételesen az elnök állításaira, csak arról szólt, hogy minden rendben zajlik a vidékfejlesztésben.

A főtítkárhelyettes most azt hangoztatta, hogy az idő és az élet a MOSZ véleményét igazolta, csak ez egyáltalán nem okoz örömet senkinek. Nagyon jó lett volna az ágazatnak, ha annak idején tévedett volna a nyilatkozó, és ha tényleg csak a hangulatkeltés lett volna a célja, tette hozzá a főtítkárhelyettes.

Bírálatlan pályázatok

A tények és a számok viszont igazolják, hogy a program végrehajtásában komoly a lemaradás, ami az ágazatra nézve negatív következményekkel jár. A kormány minden fórumon elmondja, hogy a VP 1300 milliárd forintos keretének több mint 80 százalékát meghirdették, és hogy több mint félszáz pályázat jelent meg, amelyekből csak tucatnyit zároltak túligénylés miatt. Ez igaz, de az a probléma, hogy alig van elbírált pályázat, jelentette ki Máhr András. Vannak olyan pályázatok, amelyeket egy éve adtak be, de még mindig nem bírálták el azokat, és a gazdálkodók kezében nincs támogatást iga-

zólo okirat. A kormány tavaly még azt tervezte, hogy a VP-forrásokból 200 milliárd forintot kifizetnek, ezzel szemben csak mintegy 100 milliárd forintot utaltak ki a gazdáknak. Ennek döntő része is a korábbi időszakból áthúzódó kifizetés volt, és ebből az összegből 15 milliárd forint előleg kifizetése jutott az AKG-ra és az ökológiai gazdálkodásra. Igaz, egy jogcím esetében az időarányosnál jobb a teljesítés. Ez a technikai segítségnyújtás, amellyel az állam tulajdonképpen önmagát finanszírozza. Ennél 23,7 milliárd forintot bíráltak el, ami az e célra rendelkezésre álló keret több mint 80 százaléka.

Tisztázatlan viszonyok

Az AKG és az ökológiai gazdálkodással kapcsolatban a főtítkárhelyettes felidézte, hogy ezeket a programokat egy évig „altatták”, vagyis a környezetvédelmi programok szüneteltek. További súlyos probléma, hogy az előző ciklushoz képest csaknem a felére csökkent a programban való részvételre jogosult területek nagysága. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy a kiírás szempontjai miatt egyes hátrányos területek kiestek a rendszerből – nem véletlenül kellett egy újabb 40 milliárd forintos programot meghirdetni. Elbírálták a 282 trágyatároló-beruházás pályázatát, 7,8 milliárd forintos keretösszeggel, valamint a LEADER program pályázatait is.

Erre az évre a költségvetési törvényben 300 milliárd forintot meghaladó kifizetést irányoznak elő a VP-n belül. Máhr András szerint ez a célirányzat nem teljesíthető, jó, ha ennek az összegnek a fele eljuthat a gazdálkodókhöz. A főtítkárhelyettes arra alapozza ezt a véleményét, hogy március végére sem bírálták el a pályázatokat, és az év első felében nem várható, hogy az elbírált pályázatok száma jelentősen nőne. Ebben valószínűleg az is szerepet játszik, hogy a Magyar Államkincstár és a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkársága között még nem harmonikus az együttműködés. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalt átszervezték, és nem tudni, hogy ez mennyiben játszik közre abban, hogy a területalapú támogatásoknak is csak kis hányadát fizették ki.

A főtítkárhelyettes felidézte, hogy az előző támogatási ciklus hasonló időszakában a termelők már megkapták a nekik járó földalapú támogatást. Ennyire későre még soha nem húzódtott uniós támogatási forrás kifizetése.

Rendkívül sok pályázat vár elbírálásra, hangsúlyozta Máhr András. A bírálati rendszert jelentősen átalakították, és míg korábban a kérelmeket objektív pontozási rendszer szerint rangsorba állítva hirdettek győztest, addig most minden pályázatot külön-külön bírálnak el, amihez még a bíráló csapatok sem állnak teljeskörűen a rendelkezésre.

Sajtóinformációk szerint 91 ezer pályázatot kell minősíteniük a bírálóknak, amely adat önmagában is riasztó. Ebből 28 ezer pályázat vonatkozik beruházásokra – amelyek több mint egy éve állnak. Ez a halogatás a magyar agrárgazdaság teljesítményében is tükröződik: nem véletlen, hogy két éve folyamatosan csökken a beruházási

színvonal – egy olyan időszakban, amikor a beruházás kényszer is. Elvégre a legújabb ipari forradalom elérte a mezőgazdaságot, precíziós gazdálkodásra kellene átállni, és ezekkel a forrásokkal a digitalizációt lehetne elterjeszteni az agrárágazatban.

Tavalyi álmok

Az egy éve parkolópályán lévő pályázatokkal az is gond, hogy a kérelmezők az egy évvel ezelőtti gazdasági helyzetükhöz igazították a beruházási terveiket. A pályázathoz megkért ajánlatok mára érvényüket veszítették, vagyis minden ajánlat beszerzését előlőrl kell kezdeni, ráadásul nem tudni, hogy milyen pénzügyi helyzetben vannak a korábban beruházáson gondolkodó gazdálkodók.

A főtítkárhelyettes végül néhány javaslattal is élt. Véleménye szerint a pályázatok meghirdetését fel kellene foglalkozni a pályázatok elbírálásával. Miután a határidők az állam hibájából csúsznak, ezért az első elszámolás hathónapos határidejét meg kell hosszabbítani. A pályázatos rendszer megbukott, és végig kellene gondolni, hogy mely jogcímenél lehet visszaállítani a korábbi bírálati rendszert. A jelenlegi rendszer megtartása esetén anyagi felelősséggel kellene szabályozni az államra vonatkozó határidők betartását, és legfeljebb két hónapban meghatározni a pályázatok elbírálásának határidejét.

H. GY.